

1. PROJE ÖZETİ

Proje Başlığı: Türkiye Turizmi Ansiklopedisi: Kavramlar, Kurumlar, Kuruluşlar, Olaylar ve Kişiler**Proje Özeti**

Turizmin bir bilim alanı haline gelebilmesi, öncelikle kapsamının belirlenmesi ile ilgilidir. Bunun için de turizm alanıyla ilgili kavramların tanımlarının yapılması, alana katkıda bulunan kişi, kurum, kuruluş ve olayların katkı düzeylerinin belirlenmesi gerekir. Bu duruma karşılık özellikle Türkiye'deki akademik yazında turizm alanında kullanılan kavramlar ile ilgili bütüncül bir kullanım birliği bulunmamaktadır. Bu doğrultuda turizm alanı ile ilgili kavram, kurum, kuruluş, olay ve kişilerin yer aldığı bir ansiklopedi çalışması, hem turizmin bilimsel kapsamını belirlemede hem de kavramların farklı kullanımlarını ortadan kaldırmada önemli bir rol üstlenecektir. Bu projenin amacı, Türkiye turizminin ana unsurları içerisinde yer alan önemli kavram, kurum, kuruluş, olay ve kişilerin yer aldığı bir ansiklopedi çalışmasını yürütmektir.

Ansiklopediler bilgiye erişmede ve bilginin sınıflandırılıp geniş kitlelere yayılmasında bir dönüm noktasıdır. Geçmişten günümüze kadar bilginin özetlenip sunulması, saklanması, taşınması, bilgiyi derinleştirmede başlangıç noktası olması ve tasarımıyla evrensel veya toplam bilgiyi sembolize etmektedir. Dünyada çok çeşitli alanların yanısıra, turizm alanında da ansiklopedi çalışmalarına rastlanmaktadır. *Turizm Ansiklopedisi* (2000, 2016), *Ekoturizm Ansiklopedisi* (2000), *Seyahat, Turizm ve Konaklama Ansiklopedisi* (2003) gibi turizm alanında ansiklopedi çalışmaları yürütülmektedir. Ancak Türkiye özelinde turizm alanıyla ilgili bir ansiklopedi çalışması yoktur. Bu araştırma süreci çerçevesinde lisansüstü turizm öğrencileri ile doktora derecesini tamamlamış turizm, otelcilik, rekreasyon, gastronomi, turist rehberliği, beslenme, coğrafya, sosyoloji, pazarlama gibi alanlarda çalışan akademisyenler araştırmanın katılımcıları arasında yer alacaklardır. İkincil ve birincil veri kaynaklarından yararlanılacak, alanyazın taraması, arşiv taraması, mülakat ve arama konferansı yöntemleri kullanılacaktır. Özellikle ansiklopedi maddelerinin belirlenmesi aşamasında yararlanılacak olan arama konferansı yönteminden söz edilmesi gerekmektedir. Fred Emery tarafından ortaya atılan ve 1960'lı yıllarda uygulanmaya başlanan arama konferansı yöntemi (Emery ve Purser, 1996), "ortak akıl yaratmayı amaçlayan katılımlı bir planlama metodolojisidir" (Arslan, 2010, s.128). Arama konferansı yöntemi, klasik konferanslardan farklı olarak uzlaşmacı ve yaratıcı bir akıl yürütme faaliyeti olarak görülmelidir. Söz konusu akıl yürütme, beyin fırtınası tekniği kullanılarak genelden özele doğru ilerler ve görüş birliğine varıldığında ise sona erer. Toplumsal gelişmeden, kurumsal sorunların çözümüne pek çok farklı alanda uygulanabilen arama konferansı yönteminde ortak akıl arama sürecine dâhil olmak üzere 20-35 arası katılımcı yer alır ve rahat, motive edici ve tecrit edilmiş (sosyal ada) bir ortamda bir araya gelerek nihai sonuca ulaşmaya çalışırlar, konferanslar ortalama 2-2,5 gün sürer (Emery ve Purser, 1996, s.288). Araştırma sürecinde ansiklopedi maddelerinin son haline getirilmesi amacıyla gerçekleştirilecek çalışmada Arama Konferansı yönteminden yararlanılacaktır. Bu yöntemin kullanılmasının nedenlerinden biri, Türkiye'de turizm alanında yazılacak bir ansiklopedide hangi maddelerin yer alacağına bu alanda ve ilişkili alanlarda çalışan uzmanların karar vermesi gerektiğinin düşünülmesidir. Diğer taraftan, ansiklopedide yer alacak maddelerde eksikliklerin olmaması çok önemlidir ve bu durum çok yönlü bir inceleme yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenlerle alanda uzman kişilerin (turizm ve ilişkili alanlarda çalışan ve doktora öğrenmiş akademisyenler) bir araya geleceği ve ansiklopedide yer alması gerekli maddeleri belirleyeceği bir arama konferansının düzenlenmesi uygun görülmektedir.

Türkiye Turizm Ansiklopedisi bir takım çıktı, sonuç ve etkileri beraberinde getirecektir. Öncelikle turizm alanının kapsamı, katkı sağlayan kişi, kurum, kuruluş ve olayların neler olduğu belirlenmiş olacaktır. Bu ise, turizmin bilimsel yönünü güçlendirecektir. Diğer taraftan alandaki kavram kargaşasının çözümü için önemli bir referans kaynak ortaya çıkacak, bu kaynak uzun yıllar hem turizm hem de turizm ile ilgili çalışma alanlarında (iktisat, işletme, iletişim, coğrafya, eğitim, sosyoloji vb.) kullanılacak bir eser olacaktır. Bu nedenle, etkisi uzun yıllar sürebilecek ve turizm ile birlikte diğer uygulama alanlarını da etkileyebilecektir. Dünyada örnekleri olsa da, *Türkiye'de Turizm Ansiklopedisi* gibi kapsamlı bir akademik çalışmaya girilmemiş olması, bu çalışmanın turizm yazını ve uygulaması bakımından önemini ortaya koymaktadır. Türkiye'ye özgü kavram, kurum, kuruluş, kişi ve olayların yer alacağı *Turizm Ansiklopedisi*, turizm alanının gelişimine önemli katkı koyacaktır. Proje sonunda *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* yayınlanmış olacaktır. Bu eserin yanında en az iki makalenin uluslararası indeksli dergilerde yayımlanması hedeflenmektedir. Projenin bir diğer önemli katkısı, araştırmacı yetiştirilmesi bakımından gerçekleşecektir. Projede bursiyer olarak görev alacak doktora öğrencileri, *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* gibi bir çalışmanın içinde yer alarak bir ansiklopedinin nasıl ortaya çıkarılacağını öğreneceklerdir. Diğer taraftan, proje ekibinin diğer üyeleri ile birlikte bursiyerler turizm yazını içinde yer alan çok sayıda ansiklopedi, kitap, makale vb kaynağa ulaşacak ve inceleyeceklerdir. Bu ise, beraberinde alana ilişkin kapsamlı bir bilgi edinmeyi ve bütüncül bir bakış açısı kazanmayı getirecektir.

Anahtar Kelimeler: Turizm ansiklopedisi, turizm tarihi, turizm yazını, Türkiye turizmi.

Project Title : Encyclopedia of Tourism in Turkey: Concepts, Institutions, Organisations, Cases and People**Project Summary**

It is primarily essential to determine the scope of tourism to make it a field of science. Thus, it is necessary to define the concepts related to the field of tourism and also the level of commitment of all related persons, organisation, institution and events ever contributed to the field. On the contrary, there is no consensus on the holistic use of terminology of tourism in the academic literature of Turkey. An effort to compile an encyclopaedia covering all the terminology, persons, organisation, institutions and events related to tourism will have a leading role in both defining the scientific scope of tourism and eliminating varying use of terminology. The aim of this project is to conduct a compilation of an encyclopaedia holding all the terminology, persons, organisation, institutions and events that have taken place in the mainstream of Turkish tourism.

Encyclopaedias are critical sources to access the knowledge and classify the information while providing this information for the use of public. Historically, encyclopaedias have become a symbol of universal accumulative knowledge by summarising, preserving, transmitting the knowledge and with their designs. Along with many examples in other fields, there are

Encyclopaedias in the field of tourism as well: *Encyclopaedia of Tourism* (2000, 2016), *Encyclopaedia of Eco-tourism* (2000), and *Encyclopaedia of Travel, Tourism and Hospitality* (2003). However, there are no such examples in a particular context of Turkey. With this on mind, this project aims at creating an encyclopaedia exclusive to Turkey. Graduate tourism students and academics holding a doctoral degree and working in fields such as tourism, hotel management, recreation, gastronomy, tourist guiding, nutrition, geography, sociology and marketing will take part in the research during the course of the mission. The project will make use of the outcomes of preliminary and secondary data sources, literature review, archive search, interview and search conference. Especially worth mentioning is the method of search conference to identify the entries of the encyclopaedia. The search conference, which was put forward by Fred Emery and was used in 1960s (Emery & Purser, 1996) is 'a participatory planning methodology aiming to create common wisdom' (Arslan, 2010, p.128). It must be regarded as an activity to apply reconciliatory and creative wisdom as a distinction from traditional conferences. This reasoning starts with brainstorming technic and proceeds from general to specific and terminates when consensus is reached. It usually takes 2 or 2.5 days (Emery & Purser, 1996). To make sure that there are no missing entries, the search conference method will be applied in different cities of Turkey to reach a consensus on a common ground for the final list of entries by inviting tourism and non-tourism (but who publish on tourism) to represent a widest population of the academic community within the country.

Unlike the thousands of articles, papers and books published to date, the outcomes of this encyclopaedia will be considered as a long-standing contribution by compiling all the existing entries from past to present and carrying them onto the future generations. Such contribution will not be limited only with the field of tourism but can also assist other relating fields to become more familiar with the tourism literature of Turkey and benefit for their own research interests. This may help to enforce the interdisciplinary nature of tourism studies. The encyclopaedia will also help the young generations improve their skills of writing entries for encyclopaedias and young research fellows taking part in the project learn about the foundations of tourism in Turkey, both as a research and industrial field.

Keywords: Encyclopedia of tourism, history of tourism, tourism literature, Turkish tourism.

2. AMAÇ VE HEDEFLER

Projenin amacı ve hedefleri ayrı bölümler halinde kısa ve net cümlelerle ortaya konulmalıdır. Amaç ve hedeflerin belirgin, ölçülebilir, gerçekçi ve proje süresinde ulaşılabilir nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

Bilgi, sözlükte yer aldığı şekliyle bilinçli varlık olan insanın kendini ve kendi dışındaki nesnelere anlama etkinliğinden çıkan sonuçtur; felsefede ise, insan ve varlık arasındaki ilişkiden çıkan üründür. Bilginin ne olduğu, doğru bilginin kaynağı hakkında sorulara aranan yanıtın insanın merakı ve hayal gücü oldukça devam edecektir. Elde edilen yanıtlar ise, gerek geniş kitlelere yayılması gerekse gelecek nesillere aktarılması amacıyla yazılı halde kayıt altına alınmaktadır. Yazının bulunmasından bu güne değin kimi zaman bir taşta, parşömene kaydedilen her türlü bilgi günümüzde kitap olarak raflarda ve hatta dijital ortamlarda cebimizde dahi bulunmaktadır. Her türlü bilgiyi kısa özetler halinde tutarak, belgeleri sentezleyip kültürel belleğe katkı sağlayan yegâne başvuru eserleri yüzyıllardır bütün bilimlere çevreleyen öğretim anlamına gelen ansiklopedi olmuştur. Bu çalışmanın amacı da, turizm alanında ve alana yakın konularda bilgi veren özel bir ansiklopedi oluşturmaktır. Böylelikle, turizm alanında çeşitli konularda belirlenen bilgiler bir araya getirilip, sistemli bir şekilde sentezlenerek araştırmacıların daha hızlı bilgiye ulaşması sağlanacaktır.

Yerli ve yabancı yazın incelendiğinde; turizmle ilgili metinlerdeki giriş cümleleri genellikle "turizmin dünyanın en büyük endüstrilerinden biri olduğu bu nedenle araştırılması gereken bir olgu" olduğu üzerine kurulmaktadır. Bu durum turizmin; gerek işletme gerekse ekonomi alanında disiplinlerarası araştırmalara oldukça elverişli bir konu olmasını sağlamaktadır. Turizmin sosyo-ekonomik etkilerinin hatırı sayılır bir hal alması hem akademik hem de sektörel alanda yoğun çalışmaların olmasına yol açmıştır. Böylelikle, turizmde ve turizmin kapsadığı ilgili alanlarda her türlü tanım, kavram, yaklaşım, yöntem bakış açısı vb. olgulara açıklık getirebilecek geniş bir referans kaynağı ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Bu proje ile söz konusu ihtiyacı gidermek amacıyla özel bir turizm ansiklopedisi ortaya çıkarabilecek çalışmaların yapılması hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın bir diğer amacı ise, içinden çıktıkları toplum koşullarını yansıtan ansiklopedileri, ülke turizminin gelişimi, yapılanmasını ve etkilerini ortaya koyabilecek toplumsal bir projeye dönüştürmektir. Bu sayede, turizm bilgi birikiminin büyümesine katkı sağlamak, bilgiye daha kolay erişebilen kişilerin çok daha yeni fikirler ortaya atması hedeflenmektedir. Çünkü ansiklopedi olmanın doğası gereği ortaya çıkacak ürünün etkisi anlık ve birkaç yılda kaybolacak bir şey değildir, aksine çok uzun dönemler boyu birçok araştırmacıya fayda sağlayabilecek niteliktedir.

Son olarak, yukarıda da belirtildiği gibi, turizmin disiplinlerarası yapısından dolayı başka disiplinlerin etkisi altında olması turizm ekibinin genelde işletme, iktisatçı ve pazarlamacılar oluşmasına neden olmuş; böylelikle turizmin akademik anlamda tarihsel gelişimi ve yazın varlığı konusunda yetersizliği gözlemlenmiştir. Turizm disiplininin geçmişine, şimdisine ve elbette geleceğine ışık tutabilecek bilgilerin, turizm akademisyenleri tarafından sentezlenip kayıt altına alınması vasıtasıyla bahsedilen konudaki eksikliğin giderilmesine katkı sağlamak ve turizm araştırmacılarına uzun yıllar yardımcı olabilecek bir başucu kaynağı yaratmak çalışmanın hedefleri arasındadır.

3. KONU, KAPSAM ve LİTERATÜR ÖZETİ

Proje önerisinde ele alınan konunun kapsamı ve sınırları, projenin araştırma sorusu veya problemi açık bir şekilde ortaya konulmalı ve ilgili bilim/teknoloji alan(lar)ındaki literatür taraması ve değerlendirilmesi yapılarak proje konusunun literatürdeki önemi, arka planı, bugün gelinen durum, yaşanan sorunlar, eksiklikler, doldurulması gereken boşluklar vb. hususlar açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır.

Literatür değerlendirmesi yapılırken ham bir literatür listesi değil, ilgili literatürün özet halinde bir analizi sunulmalıdır. Referanslar <http://www.tubitak.gov.tr/ardeb-kaynakca> sayfasındaki açıklamalara uygun olarak EK-1'de verilmelidir.

Ansiklopediler bilgiye erişmede ve bilginin sınıflandırılıp geniş kitlelere yayılmasında bir dönüm noktası olmuştur. Geçmişten günümüze kadar bilginin özetlenip sunulması, saklanması, taşınması, bilgiyi derinleştirmede başlangıç noktası olması ve tasarımıyla evrensel veya toplam bilgiyi sembolize etmektedir (Yeo, 2001). Bilgiye hızlıca ulaşılmasını sağlayan kaynaklar arasında ansiklopedi, bilinmeyen bir konu hakkında genel bilgi edinmek isteyen ve araştırmanın temel bilgileri olan kavram, terim ve olaylarla ilgili tanımları bulmak için başvurulan araçlardır. Geniş kapsamlı bir sözlük gibi görülen ansiklopedi; Diderot (1997) tarafından, bilgilerin art arda bir araya getirildiği ve eski Yunanca, "en" bağlacı ile daire ve bilgi anlamına gelen adların *kyklos* ve *paideia* gibi kelimelerin birleşiminden meydana geldiği şekilde tanımlanır (Diderot ve d'Alembert, 1997). Bilgiyi organize eden ansiklopedi bütün bilimleri çevreleyen öğretim anlamına gelmektedir ve genel anlamda anlatılmak istenen maddenin kelimeler ile kavramın karşılanması ya da anlaşılması için somutlaştırmaya odaklanmaktadır. Ansiklopedilerde bulunan maddelerde, çoğu kelime bir sözlüğe nazaran çok daha ayrıntılı anlatılır ve bilgi okuyucuya aktararak somutlaştırılmaya çalışılır (Temel Britanica, 1992).

Ansiklopedi kavramına bakıldığında üç tanımlama biçimi göze çarpmaktadır. Bunlar;

- Ansiklopedinin ya bütün bilim dallarını ya da belirli bir bilim dalını kapsayan eser, başvuru kaynağı olma,
- Ansiklopedi kelimesinin etimolojik kökeninden hareketle tanımı olan "bütün bilim dallarını kapsayan öğretim,
- Ansiklopedinin ele aldığı konuları sistematik ve alfabe dizinine uygun bir biçimde incelenmesi yönüne ağırlık veren tanımlardır (Avşar, Kaya ve Onur, 2014).

Bunların dışında ansiklopedilere toplumsal anlamların atfedildiği farklı görüşlerde bulunmaktadır. Hegel, 1817 yılında yazdığı *Ana Çizgileriyle Felsefe Bilimleri Ansiklopedisi*'nde, ansiklopediyi bütünsel gelişimi ve kademeleşmiş bölümlerinin tümü olarak bilgi alanı şeklinde betimlemiştir. Burke (2000), ansiklopedinin ait olduğu dönemin bilgi görüşünün, dünya görüşünün bir izdüşümü olarak nitelendirir. Ansiklopediler, geniş bilgileri bir düzen içinde, doğru, yansız, olayları aslına uygun olarak toplayarak çekici bir kapak içerisinde okuyucuya sunarlar (Encyclopedia of Americana, 1829). Bütün insan bilimlerinin ilkelerini ve sonuçlarını ortaya koyan eser, belirli bir bilim dalının veya bir bilgi serisinin bütün bölümlerini kapsayan eser olarak açıklanır (Meydan Larousse, 1992).

Pek çok ansiklopedi içerisinde, *ansiklopedi* maddesi yer almaktadır ve bunlardan biri olan *Ana Britanica* (1993), ansiklopedileri sözcük ve deyimlerin yalnızca tanımını vermekle yetinmeyip, her konuyu belirli ve ayrıntılı düzeyde açıklayarak, sonunda yer alan dizin sayesinde ilgili maddelere kolaylıkla ulaşabilen uzman olmayan okurların dahi rahatlıkla izlediği kaynaklar olarak tanıtmıştır. *Temel Britanica* (1992), ise ansiklopedilerin belirli bir disiplin ya da disiplin grubuyla ilgili güncel bilgileri kapsamak, bu bilgileri sistem bütünlüğü içinde sunmak ve bilgiye en kolay şekilde ulaşılmasını sağlamak şeklinde üç amacı olduğunu belirtir.

Yukarıdaki tanım ve ifadelerden yola çıkarak ansiklopediyi yalnızca bilgileri sistematik biçimde toparlayan ve sunan bir kaynak niteliğinde değil, ayrıca ansiklopedinin tarihsel serüvenini ve sürecini keşfetmek, içinden çıkıp geldiği zihniyeti anlamak ve yorumlamak gerektiğini ifade edebiliriz (Avşar, Kaya ve Ömür, 2014).

Ansiklopedi tarihinde ilk ansiklopedinin Platon'un öğrencilerinden Speusippus tarafından M.Ö.4. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Felsefe, matematik, doğa konularını içeren *Similidudes* isimli eser derleme şeklinde yazılmıştır (Gündüz, 1976). Bu türden eserlerin ilk örneklerinin Yunan öncesi devirlerde Mısır, Mezopotamya, Hint ve Çin medeniyetlerinde yazılmıştır. Romalıların ilk ansiklopedisi Milattan Önce 149'da ölen Romalı devlet adamı ve hatip Cato'nun oğluna yazdığı mektuplardan oluşan *Praecepta ad filium*'dur. Yine Romalılar'ın ilk resimli ansiklopedi kabul edilen *Disciplinarum libri IX* ise milattan önce 50'li yıllarda Marcus Terentius Varro tarafından, gramer, lojik, retorik, geometri, tıp, mimari, aritmetik, astronomi ve müzik olmak üzere dokuz konu üzerine yazılmıştır. İlkçağların en önemli ansiklopedik eseri ise yine Romalı bir bilgin ve devlet adamı olan Plinius (M.Ö. 79) tarafından 37 kitap ve 2500 bölüm halinde yazılan *Historia naturalis*'tir. Eskiçağ'ın Doğu'da yazılan ilk ansiklopedik eseri, 220 yıllarında Çin imparatorunun emriyle kaleme alınan *Huanglan*'dır ancak bu eser günümüze kadar ulaşmamıştır (Aykut, 1991).

Ortaçağ boyunca çeşitli yazılar ve ilginç bilgiler içeren çok sayıda kitap yazıldıysa da, yazıların alfabetik bir düzen içinde hazırlanması 17. yüzyıldan önce gerçekleşmemiştir (Temel Britannica, 1992). 18. Yüzyılda Denis Diderot 1751-1772 tarihlerinde oluşturduğu *Encyclopedie* isimli eseri ansiklopedi tarihinde önemli yer tutar. Bunun nedeni eserin tek bir kişi tarafından değil, dönemin önemli toplum bilimcileriyle birlikte yazılmasıdır (Katz, 1987). "Ansiklopedi" aydınlanma dönüşümünde güçlü bir aktör olmuştur, 1745-1748 yılları arasında tasarlanıp üzerinde çalışılıp 1750 yılında duyurulmuştur, ilk cilt 1751, ikinci cilt 1752, toplamda 1757 yılına kadar yedi cilt halinde yayınlanmıştır (Morley, 1897). İlk büyük boy baskısı 17 cilt metin ve 11 cildi kaplayan 2285 net ve ayrıntılı gravürden oluşmuştur, Ansiklopedideki 71818 maddeyi yazmak için Diderot editöründe 135 yazarla işbirliği yapılmıştır. Editörlerin betimlemeleri ve bol resim kullanarak anlatmakta ısrar etmeleri de yapının kabul ettiği felsefe gibi radikal bir yeniliktir (Headrick, 2002).

19. yüzyılda ansiklopediler genelde halk eğitim hareketlerine, demokratik fikirlere, daha fazla insan tarafından daha kolay anlaşılabilen bilgilere, okul çağındaki çocuklara seslenmeye önem verdiler. Bu dönemin en önemli eseri bilgilerin kısa ve güncel makaleler şeklinde hazırlanarak, karmaşık konuların sadeleştirildiği, özel girişlerin kullanıldığı Almanların ulusal ansiklopedisi olan "*Brockhaus*"tur (Uçak, 1989). 20. yüzyılda Fransa'da Larousse Yayınevi başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde ansiklopedi yayımlama geleneği sürdürülmüştür, Hemen her ülke ulusal bir ansiklopediye sahip olmuştur. Bunlardan bazıları; Ruslar, S. N. Yuşakov'un çalışmalarıyla *Bolşaya Entsiklopedya* (1900-1909, yirmi cilt, iki cilt ek) adında bir ansiklopedi ve hemen ardından da *Bolsaya Sovetskaya Entsiklopedya* (1926-1947, altmış cilt, bir cilt ek) adıyla bir başka ansiklopedi daha çıkardılar. 1888-1909 arasında Çekler'in yirmi sekiz ciltlik *Ottov Slovnik Naucanyà* ve 1925-1933 arasında da yedi ciltlik *Masarykuv Slovnik Naucanyà* adlı ansiklopedileri yayımlandı. Yunanistan'da *Megalé Helleniké Enkyklopaideia* (I-XXIV, 1926-1934), Romanya'da *Enciclopedia României* (I-IV, 1938-1943) ve *Enciclopedia Cugatarea* (1940), İtalya'da Mussolini'nin de desteğiyle *Enciclopedia Italiana* (I-XXXVIII, 1929-1939), Portekiz'de *Grande Enciclopédia Portuguesa e Brasileira* (I-XXXVIII, 1935-1937), Belçika'da *Encyclopédie Belge* (1934), Yugoslavya'da *Enciklopedija Jugoslavije* (I-VIII, 1955), Avustralya'da iki ciltlik *The Australian Encyclopedia* (1925-1926), Kanada'da *The Encyclopedia of Canada* (1935-1949, altı cilt, bir cilt ek) ile *Encyclopedia Canadiana* (I-X, 1957-1958) ve *Amerika'da Collier's Encyclopedia* (I-XX, 1950-1951) yayımlandı. Bu asırda Fransızlar XIX. yüzyıldaki

ansiklopedilerine *Encyclopédie Française*'i (I-XX, 1935-1966) eklerken *Encyclopaedia Universalis* (1968-1975) gibi milletlerarası iş birliği ile hazırlanan ansiklopediler de meydana getirildi (Aykut, 1991).

Türkiye'de ansiklopedik çalışmalar İbn-i Sina ve Farabi'ye kadar uzanır, Osmanlı döneminde çeşitli bilgilerden bahseden Arapça ve Farsça eserler yer alır. Cumhuriyet'ten sonra ilk genel ansiklopedi ise, 1932-1936 yılları arasında Cumhuriyet Gazetesi'nin çıkardığı 10 ciltlik *Hayat Ansiklopedisi*'dir (Uçak, 1989). Daha sonra Alaettin Gövsa, 1933-1938 yılları arasında 4 ciltlik *Meşhur Adamlar Ansiklopedisi*'ni çıkarmıştır (Genç Larousse, 1993). 1940 yılında *İslam Ansiklopedisi* yayınlanmıştır. 1943 yılında *İnönü Ansiklopedisi*, 1961 yılında Hayat Yayınlarının hazırladığı *Hayat Ansiklopedisi*, 1968 yılında Arkın Kitabevi'nin çıkardığı *Cumhuriyet Ansiklopedisi* ilk genel ansiklopedilerdir.

Ansiklopediler, genel olarak her konuda bilgi veren kaynaklar olarak görülse de, bilimin genişlemesi, bilginin çoğalması ile zamanla belli konuları kapsayan ve konularda ayrıntılı bilgilerin verildiği ansiklopedilerin doğmasına neden olmuştur. Ansiklopedi genel ve özel olarak ayrılır. Özel ansiklopediler belirli konu veya grupla sınırlandırılırlar ve konu içerikleri genişledikçe kolektif çalışma zorunluluğu ortaya çıkmış ve konun uzmanlarından oluşan geniş kadrolarla hazırlanıp, yayınlanması uzun, yorucu ve özenli bir çalışma gerektiren eserler olmuştur (Uçak, 1989). Büyük oranda yoğun ekip çalışmalarının ürünleri olan ansiklopedilerin hazırlık sürecinde üç temel amaç vardır: Belli bir disiplinle ya da disiplin grubuyla ilgili güncel bilgileri kapsamak, bu bilgileri bir sistem bütünlüğü içerisinde sunmak ve bilgiye en kolay biçimde ulaşılmasını sağlamaktır (Ana Britanica, 1992). Ansiklopediler, sistematik bütünlük göz önünde bulundurularak incelenecek maddelerin belirlenmesi ve sınıflandırılması, alanında uzman ve yetkili kişilerce madde içeriklerinin hazırlanması, maddeler arası atıflarla bilgilerin bütünleştirilmesi, görsel ve istatistiksel verilerle metinlerin zenginleştirilmesi gibi süreçlerin ardından hazır hale gelir. Tüm bu süreçlerin ardından ansiklopediler, sözcük ve deyimlerin yalnız anlamını vermekle yetinmeyip, her konuyu belli bir ayrıntı düzeyinde açıklar (Ana Britanica, 1992).

Diderot (2000), ansiklopedinin amacını şöyle betimlemiştir; “*Yeryüzündeki bölük pörçük ve dağınık bilgileri bir araya getirmek, birlikte yaşadığımız insanlara, bu bilgilerin genel sistemini açıklamak ve bizden sonra gelecek insanlara aktarmaktır. Böylece daha önceki yüzyıllarda yapılmış çalışmalar, daha sonraki yüzyılların işine yarayacak ve daha bilgili hale gelmiş torunlarımız, hem daha erdemli ve hem de daha mutlu olacaklar ve biz de insan ırkına yakışır kişiler olarak ölüp gideceğiz.*” Bu çalışmanın amacı da, Diderot'un amacıyla paralellik göstermekle beraber, turizm alanında özel bir ansiklopedi ortaya koymaktır. Proje ekibi tarafından yapılacak çalıştaylarda ansiklopedi, maddeleri ve yazarları belirlenecek, böylelikle birçok turizm akademisyeninin katılacağı ortak bir çalışma ile Türkiye'de yapılan en kapsamlı ve en güncel turizm ansiklopedisi oluşturulacaktır. Dünyada örneklerinin olduğu turizm ansiklopedisi Türkiye'de ilk defa yapılacaktır. Daha önce 1965 yılında Hüsamettin Toros tarafından “*Türkiye Vilayetleri - Sanayi-Turizm Ansiklopedisi*” yazılmış olup bu konuda başka çalışmalar olmamıştır, proje bu konuda ilk olma niteliğini taşımaktadır.

Dünyadaki örneklerine baktığımızda ise, turizm ansiklopedileri az da olsa turizm yazınında yer almıştır. Bunların başında 2000 yılında Jafar Jafari'nin editörlüğünde gerçekleştirilen *Encyclopedia of Tourism* yer alır:

Encyclopedia of Tourism (2000): Yirmi üç yardımcı editör ve yaklaşık üç yüz elli turizm akademisyeninin katkısıyla 1200 maddeden oluşan içeriğiyle turizm alanında dünyadaki en kapsamlı yazılan ilk ansiklopedidir. Dünyanın en önemli hizmet sektörlerinden biri olan turizmin boyutlarına kapsamlı bir rehber sunmak için 1000 üzerinde maddeden oluşan bu eser, uluslararası bir ekip tarafından hazırlanmış, geniş bir referans kaynağı olarak görülmektedir. Ansiklopedinin içeriğinde, turizmde kilit konular, tanımlar, kurumlar ve kavramlar, tüm terimlerin ve kısaltmaların tanımları, alandaki önemli kurumlar, dernekler ve dergiler hakkındaki kayıtlar, doğudan batıya tüm kıtalarda yer alan ülkelerin özel turizm profilleri, turizm gelişiminin ve büyümesinin eğilim ve modellerinin kapsamlı analizleri yer almaktadır.

Encyclopedia of Tourism (2016): Bu eser, Jafar Jafari ile Honggen Xiao'nun editörlüğünde hazırlanmıştır ve 2000 yılında yazılan ilk ansiklopediden sonra turizm araştırma ve uygulama alanındaki en kapsamlı ve güncellenmiş bir referans kaynağıdır. Bu eser, gelişen pratikleriyle akademik alanda da hızla yer edinen turizm yazınına, 113 ülkeden 766 uluslararası tanınmış uzmanın yazmış olduğu maddelerle, turizm ve ilgili alanlardaki bilgiye kesin olarak erişimi sağlayarak katkıda bulunmuştur. Bu çalışma ile turizm alanındaki araştırmacılara, turizm açısından önemli ve güvenilir tanımlamalar ve açıklamalar sağlanmıştır.

The Encyclopedia of Ecotourism (2000), David B. Weaver'ın editörü olduğu ansiklopedi eko turizm alanında özel bir ansiklopedi olma niteliği taşımaktadır. Hızla gelişen ve günümüzde önemli bir tartışma konusu olan ekoturizm alanında uzman kadrosuyla kapsamlı bir bilgi tabanı oluşturulmuştur. Bu eser, sekiz ana bölüm kapsamında uluslararası araştırmacılar ve ekoturizmdeki uygulayıcılar tarafından ayrı ayrı yazılmış 41 bölüm içermektedir, her bölüm teori ve pratikleri tamamlayıcı bir şekilde birleştirilir. Ansiklopedi, tanımlar ve diğer bağlamsal materyalleri, bölgesel perspektifleri, mekânları, etkileri, planlama ve yönetim hususlarını, ekoturizm işletmelerini, araştırma ve eğitim ile ilgili konuları kapsamaktadır.

Encyclopedia of Travel Literature (2000): Christopher Kevin Brown tarafından yazılan ansiklopedi, seyahat edebiyatında yer alan uzman kâşiflerin, maceraperestlerin, yazarların ve şairlerin yaşamlarını ve başarılarını eserlerinden alıntılar ve eleştirilerle 1450 yılından günümüze kadar tasvir eder.

Literature of Travel and Exploration: An Encyclopedia (2003): Jennifer Speake editörlüğünde 35 ülkeden 300'den fazla katılımcı ile seyahat edebiyatı tarihinde referans kaynağı olan, 600'den fazla kayıt içeren bu kaynak, seyahat yazımının tüm yönlerini sunar. Afganistan, Karadeniz, Mısır, Gobi Çölü, Hawaii, Himalayalar, İtalya, Kuzeybatı Pasajı, Semerkant, İpek Rotası gibi destinasyonlar, Isabella Kuşu, İbn Battuta, Bruce Chatwin, Mary gibi yazarlar, balon, deve, büyük tur, av ve büyük oyun gezileri, hac, uzay yolculuğu ve keşif, yolculuk türleri, Doğu Hindistan Şirketi, Kraliyet Coğrafya Derneği, Dilettanti Topluluğu gibi şirketler ve toplumlar ederin içeriğini oluşturmaktadır.

Dictionary of Leisure, Travel & Tourism (2007): Ansiklopedik bir özelliği olmamakla beraber turizm alanında kapsamlı bir sözlük niteliğindedir ve seyahat, turizm, biletleme, oteller ve personel, restoranlar, mutfaklar, masa ayarları, servis ve yemek pişirme konularını genel işletme, muhasebe ve personel terimlerini kapsamaktadır. Bunların yanı sıra kullanışlı takviyeleri, havayolu ve havaalanı kodları, para birimleri, uluslararası arama kodları, saat dilimleri, bilançolar ve uluslararası resmi tatillerde hızlı referans listeleri içermektedir.

Dictionary of Travel, Tourism and Hospitality (2003): Medlik tarafından yazılan eser içeriğinde bulunan maddelerin geniş açıklamaları ile ansiklopedik bir çalışmaya da benzemektedir. 2500 terim, 300 kuruluşun açıklamaları, 100 karakterden oluşan

biyografi, 1200 kısaltma ve kısaltmalara ilişkin açıklamalar, 200'den fazla ülke için önemli veriler, 100'den fazla yararlı bilgi kaynağı içeren eser araştırmacılar, gezginler, turistler için başucu kaynağı olarak hazırlanmıştır.

Modern Dictionary of Tourism (2002): Karan Raj'ın yazdığı sözlük, doğrudan veya dolaylı turizm ile ilgili terimleri içerecek şekilde derlenmiştir. Terimler alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir. Terimleri basit bir dilde açıklayan bu eser, turizmin karmaşık yapısını açıklamaya çalışıyor.

Tablo 1: Dünyada, Türkiye'de ve Turizmde Ansiklopedilerin Gelişimi

Dünyada Ansiklopedilerin Gelişimi	Türkiye'de Ansiklopedilerin Gelişimi	Turizmde Ansiklopedilerin Gelişimi
Similidudes (MÖ 4. yy)	Osmanlı döneminde çeşitli bilgiler içeren Arapça ve Farsça eserler yer alır. Ama esas olarak Cumhuriyet döneminde gelişir.	Encyclopedia of Tourism (2000)
Disciplinarum libri IX (MÖ 50'li yıllar)	Hayat Ansiklopedisi (1932-1936)	The Encyclopedia of Ecotourism (2000)
Historia naturalis (MÖ 79)	Meşhur Adamlar Ansiklopedisi (1933-1938)	Encyclopedia of Travel Literature (2000)
Huanglan (220)	İslam Ansiklopedisi (1940)	Modern Dictionary of Tourism (2002)
Encyclopedie (1751-1757)	İnönü Ansiklopedisi (1943)	Dictionary of Travel, Tourism and Hospitality (2003)
Brockhaus (19. Yy)	Hayat Ansiklopedisi (1961)	Literature of Travel and Exploration: An Encyclopedia (2003)
Bolşaya Entsiklopedya (1900-1909)	Cumhuriyet Ansiklopedisi (1968)	Dictionary of Leisure, Travel & Tourism (2007)
Bolsaya Sovetskaya Entsiklopedya (1926-1947)		Encyclopedia of Tourism (2016)
Ottov Slovník Naucanyà (1888-1909)		
Masarykuv Slovník Naucanyà (1925-1933)		
Megalé Helleniké Enkyklopaideia (1926-1934)		
Enciclopedia României (1938-1943)		
Enciclopedia Cugatarea (1940)		
Enciclopedia Italiana (1929-1939)		
Grande Enciclopédia Portuguesa e Brasileira (1935-1937)		
Encyclopédie Belge (1934)		
Enciklopedija Jugoslavije (1955)		
The Australian Encyclopedia (1925-1926)		
The Encyclopedia of Canada (1935-1949)		
Encyclopedia Canadiana (1957-1958)		
Collier's Encyclopedia (1950-1951)		
Encyclopédie Française'i (1935-1966)		
Encyclopaedia Universalis (1968-1975)		

Yukarıda genel ansiklopedilerin gelişimi ve turizm alanında yazılan özel ansiklopedilerin içerikleri ana hatlarıyla verilmiştir. Bu projede de Türkiye'de turizm alanında özel ansiklopedi eksikliğini giderebilecek, bir araştırmaya başlarken araştırılan konudaki kavram, terim ve olaylarla ilgili genel bilgileri ve tanımların bulunabileceği net ve kesin yanıtların alınabileceği kaynak oluşturmaktır. Ansiklopedi kapsamında, açıklama, tanım, tarihçe, biyografi, farklı turizm ürünleri ile ilgili bilgiler, güncel durum ve konularla ilgili bilgiler açıklayıcı niteliktedir ve uzman kişiler tarafından maddeler daha uzun makaleler biçiminde, daha fazla detayda bilgi içerecek şekilde alfabetik olarak sistematik dizinler ile birlikte hazırlanacaktır.

Böylelikle, turizm disiplinini farklı yönleri ile ele alıp konu ile ilgili bilgileri bütün yönleriyle bir araya getirerek, maddelerin ya da makalelerin yazarları konuyla ilgili yetkin kişiler belirlenecektir. Bu kapsamda yapılacaklar;

- *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak maddelere ilişkin ana konu başlıkları ve alt başlıklar ile ilgili bir ön çalışma yapılması,
- Proje ekibi tarafından belirlenen ana konu başlıkları ve alt başlıkların lisansüstü öğrenciler ile tartışılması ve üzerinde çalışılması,
- Turizm alanında çalışan akademisyenlerin katılımı ile *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak ana konu başlıkları, alt başlıklar ve maddelerin son haline getirilmesi,
- Ansiklopedi madde yazarlarının belirlenmesi ve maddelerin yazımı için yazar atamalarının yapılması,
- Maddelerin yazımı için yazarların atanması,

- Ansiklopedi maddelerinin yazım formatının belirlenmesi ve yazarlara aktarılması,
- Ansiklopedi maddeleri yazarlarına madde yazma formatının aktarılması,
- Yazılan ansiklopedi maddelerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve derlenmesi ve
- *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nin son haline getirilmesi ve basılmasıdır.

4. ÖZGÜN DEĞER

Proje önerisinin, özgün değeri (bilimsel kalitesi, farklılığı ve yeniliği, hangi eksikliği nasıl gidereceği veya hangi soruna nasıl bir çözüm geliştireceği ve/veya ilgili bilim/teknoloji alan(lar)ına metodolojik/kavramsal/kuramsal olarak ne gibi özgün katkılarda bulunacağı vb.) ayrıntılı olarak açıklanmalıdır.

Bilgiye erişim, bilginin düzenlenmesi ve sunulması problemlerine bir çözüm niteliğinde yapılacak bu çalışma ile turizm disiplininde çok geniş yelpazedeki temel tanımlar, kuramlar ve kavramlar ve Türkiye'nin turizm tarihi ve gelişimine referans olabilecek bir kaynak oluşturulacaktır. Türkiye turizm yazınında daha önce hiç yapılmamış özel bir turizm ansiklopedisi olma özelliğine sahiptir. Bu nedenle, tamamıyla özgün bir çalışma olacaktır.

Turizmin bilim haline gelebilmesinin önündeki en önemli engellerden biri, alanının herkesçe kabul edilen bir sınırının olmamasıdır. Disiplinlerarası bir alan olması dolayısıyla turizmin sınırları tam olarak çizilememektedir. Hemen her lisansüstü öğrenci, araştırmacı ve akademisyenin turizminin kapsamına ilişkin farklı görüşleri vardır. Bu çalışmanın belki de en önemli katkısı turizm alanının disiplinler bağlamında sınırını, geniş bir akademisyen ve araştırmacının katkısıyla açıklamalı bir şekilde ortaya koyması olacaktır. *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* turizmin kapsamını belirlemede referans olabilecek çok önemli bir kaynak olacaktır.

Bu çalışma turizm alanının bilgi gelişiminde bir dönüm noktası olarak, gerek araştırma yöntemi gerekse alanında en yetkin turizm akademisyenlerini bir araya getirmesi ile fark yaratan bir kaynak olması öngörülmektedir. Özellikle internet ortamında her türlü bilgi dağınık ve doğruluğu tartışılır bir biçimde elde edilmektedir. Bu çalışmanın sonunda ortaya çıkacak turizm ansiklopedisi ile en doğru, en güncel, en geniş kapsamlı bilgilere birçok turizm araştırmacısı ulaşabilecektir. Diğer taraftan turizm alanıyla ilgili pek çok kavram farklı şekilde tanımlanmakta ve farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Yani alandaki kavramların kullanımı ile ilgili bütüncül bir kullanım yoktur. Bu proje kavramlardaki farklı içerikleri ortadan kaldırarak, doğru anlamların hazırlanarak, yaygın olarak kullanımına katkıda bulunacaktır. Böylelikle akademisyenlerin, öğrencilerin, gezginlerin, sektörde çalışanların doğru bilgi ihtiyacını karşılayabilecek bilimsel açıdan son derece güvenilir bir başucu kaynağı proje ekibi ve katkı sağlayan diğer turizm akademisyenlerinin ortak çalışmalarıyla ortaya çıkarılacaktır. Diğer taraftan, turizm kavramsal dizininin oluşturulması projenin bir diğer özgün yönüdür. Böylelikle turizmle ilgili dokümantasyon merkezlerinin ve ihtisas kütüphanelerinin kavramsal dizin gereksinmesi karşılanmış olacaktır.

5. YÖNTEM

Projede uygulanacak yöntem ve araştırma teknikleri (veri toplama araçları ve analiz yöntemleri dâhil) ilgili literatüre atf yapılarak (gerekirse ön çalışma yapılarak) belirgin ve tutarlı bir şekilde ayrıntılı olarak açıklanmalı ve bu yöntem ve tekniklerin projede öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmaya elverişli olduğu ortaya konulmalıdır.

Projede uygulanacak yöntem(ler)le ilerleme kaydedilememesi durumunda devreye sokulacak alternatif yöntem(ler) de belirlenerek açık bir şekilde ifade edilmelidir.

Araştırma Modeli

Araştırma, keşfedici araştırma modeli çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda turizm yazını incelenerek ansiklopediyi oluşturacak ana konu başlıkları belirlenecek ve ardından turizm alanında uzman akademisyenlerin de katıldığı bir çalıştayda bu konu başlıkları ve alt başlıklar içinde yer alacak ansiklopedi maddelerinin listesi hazırlanacaktır. Bu bakımdan araştırma tümevarımcı bir yaklaşıma sahip olacaktır.

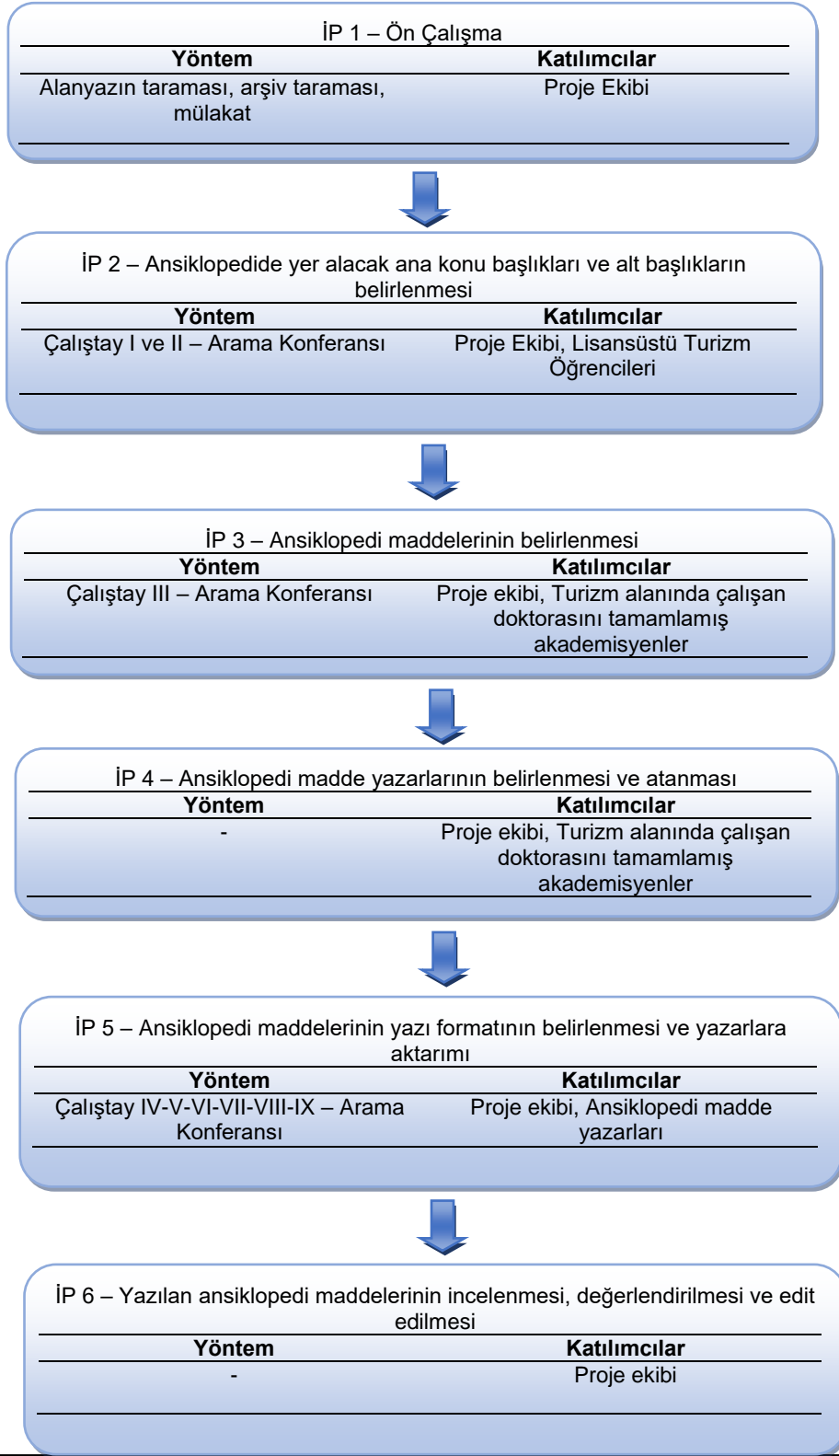
Araştırma Süreci (Şekil 1)

Ön Çalışma: Proje ekibi tarafından turizm yazını (ikincil veri kaynakları) ayrıntılı olarak incelenecek ve alanı kapsayıcı nitelikte ana konu başlıkları ve bu ana konu başlıklarının alt başlıklarının neler olabileceği ile ilgili bir ön hazırlık yapılacaktır. Bu süreçte uluslararası alanda yayınlanmış turizm ansiklopedisi çalışmaları, kitaplar, sözlükler, kütüphane katalogları, makaleler, diğer ilgili kaynaklar referans alınarak incelenecektir.

Türkiye Turizm Ansiklopedisi'nde Yer Alacak Ana Konu Başlıkları ve Alt Başlıkların Belirlenmesi: Ön çalışma aşamasında üzerinde çalışılan ana konu başlıkları ve alt başlıklar değerlendirilecek ve son haline getirilmesi amacıyla Ankara ve İzmir'de düzenlenecek birer günlük iki çalıştay (Çalıştay I ve II) gerçekleştirilecektir.

Türkiye Turizm Ansiklopedisi Maddelerinin Belirlenmesi: Turizm, otelcilik, rekreasyon, gastronomi, turist rehberliği, beslenme, coğrafya, sosyoloji, pazarlama gibi alanlarda çalışan akademisyenlerin katılımı ile bir çalıştay (Çalıştay III) düzenlenecektir. İki gün sürecek bu çalıştayda turizm ve ilişkili alanlarda çalışan ve doktorasını tamamlamış akademisyenler belirlenen ana konu başlıkları ve alt başlıkları değerlendirecek ve ardından bu başlıklar altında yer alabilecek maddelerin ortaya çıkarılması için Arama Konferansı yöntemi kullanılacaktır. Bu toplantı sonunda ansiklopedide yer alacak maddelere son hali verilecektir.

Şekil 1: Araştırma Süreci

Türkiye Turizm Ansiklopedisi Maddelerinin Yazımı: Ansiklopedi maddelerini kimlerin yazacağı belirlenecek ve düzenlenecek seri çalıştaylar ile belirlenen yazım formatı yazarlara aktarılarak (Çalıştay IV-V-VI-VII-VIII-IX) aktarılarak maddelerin bu formata uygun bir biçimde yazılması sağlanacaktır.

Yazılan Ansiklopedi Maddelerinin Değerlendirilmesi ve Edit Edilmesi: Maddelerin yazım sürecinin tamamlanması sonrasında yazarlardan gelen tüm maddeler incelenecek, uygun olanlar kabul edilecek ve edit aşamasına geçilerek ansiklopedi basıma hazırlanacaktır.

Şekil 1'de araştırma süreci aşamalarına, bu aşamalarda kullanılacak araştırma yöntemlerine ve süreç içinde yer alacak katılımcılara yönelik özet bilgiye ulaşmak mümkündür.

Veri Kaynakları

- Birincil veri kaynakları.
- Arama konferansı katılımcılarından (akademisyenler, lisansüstü öğrenciler) edinilecek veri.

İkincil veri kaynakları

- Alanyazın.
- Belgeler
- Ses ve görüntü kaynakları

Araştırma Katılımcıları

Yüksek lisans ve doktora öğrencileri: Turizm alanında ve ilişkili alanlarda lisansüstü eğitimlerine devam eden öğrencilerin ana konu başlıkları ve alt başlıkların belirlenmesinde ve maddelere ilişkin ön çalışmada görüşlerinden yararlanılacaktır.

Doktora derecesini tamamlamış turizm, otelcilik, rekreasyon, gastronomi, turist rehberliği, beslenme, coğrafya, sosyoloji, pazarlama gibi alanlarda çalışan akademisyenler araştırma katılımcıları arasında yer alacaklardır. Hem arama konferansı yönteminin bir gereği olarak hem de turizm alanında bir ansiklopedinin ortaya çıkması amaçlandığından alanda uzman ve doktorasını tamamlamış akademisyenler ile bu sürecin yürütülmesi uygun görülmektedir. Yükseköğretim Kurumu istatistikleri ve üniversite web sayfaları temel alınarak turizm alanında lisans ve önlisans eğitimi veren birimlerde görev yapan ve doktorasını tamamlamış akademisyen sayısı proje ekibi tarafından derlenmiş ve Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2: Türkiye Üniversitelerinde Görev Yapan Doktorasını Tamamlamış Akademisyen Sayıları (Kaynak: Üniversitelerin web sayfalarından ve YÖK İstatistiklerinden, proje ekibi tarafından derlenmiştir.)

	Prof. Dr.	Doç. Dr.	Yrd.Doç.Dr	Öğr.Gör. Dr.	Arş.Gör.Dr.	Toplam
Turizm Fakülteleri	39	81	208	7	8	343
Turizm Yüksekokulları	18	29	94	10	1	152
Turizm Meslek Yüksekokulları	1	1	10	3	-	15
Diğer Birimlerdeki Turizm Lisans Programları	12	19	50	3	2	86
Diğer Birimlerdeki Turizm Önlisans Programları	-	-	2	1	-	3
TOPLAM	70	130	364	24	11	599

Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi

Alanyazın taraması:

Projenin yürütülmesi sürecinde öncelikle alanyazın taraması yapılacaktır. Alanyazın taraması ile daha önce uluslararası alanda yürütülmüş turizm ve diğer alanlar ile ilgili ansiklopedi çalışmaları incelenecek ve değerlendirmeler yapılacaktır.

Arama Konferansı:

Araştırma sürecinde ansiklopedi maddelerinin son haline getirilmesi amacıyla gerçekleştirilecek çalıştayda Arama Konferansı yönteminden yararlanılacaktır. Bu yöntemin kullanılmasının nedenlerinden biri, Türkiye'de turizm alanında yazılacak bir ansiklopedide hangi maddelerin yer alacağına bu alanda ve ilişkili alanlarda çalışan uzmanların karar vermesi gerektiğinin düşünülmesidir. Diğer taraftan ansiklopedide yer alacak maddelerde eksikliklerin olmaması çok önemlidir ve bu durum çok yönlü bir inceleme yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenlerle alanda uzman kişilerin (turizm ve ilişkili alanlarda çalışan ve doktorasını tamamlamış akademisyenler) bir araya geleceği ve ansiklopedide yer alması gerekli maddeleri belirleyeceği bir arama konferansının düzenlenmesi uygun görülmektedir.

Fred Emery tarafından ortaya atılan ve 1960'lı yıllarda uygulanmaya başlanan (Emery ve Purser, 1996) arama konferansı yöntemi, "ortak akıl yaratmayı amaçlayan katılımlı bir planlama metodolojisidir" (Arslan, 2010, s.128). 1959 yılında Fred Emery tarafından düzenlenen ilk arama konferansı sonrasında akademik olarak da çalışılmaya başlanmıştır. Lawson ve diğerlerine göre (2015), katılımcı eylem araştırması kapsamında değerlendirilen arama konferansı yönteminde araştırmacılar belirlenen araştırma problemi üzerine konferans yapmaktadırlar. Bu konferans, yeni bir kavramsal alanın haritalaması için yapılandırılan toplu bir beyin fırtınasını gerektirmektedir (Lawson, vd., 2015). Sosyal sistemleri uyumlu olmaya yönelten arama konferansı yönteminde bu sistem içinde yer alan yetkin kişiler sosyal ada olarak tanımlanan ve çevrenin yarattığı kısıtlardan arındırılmış bir ortamda bir araya getirilerek (Jimenez, Escalante ve Aguirre-Vazquez, 1997) kurumsal ve toplumsal sistemler içindeki sorunlar çözüme kavuşturulmaya çalışılır. Belirlenen sorun, konu ile ilgili ortak bir çözüm üretmeyi, görüş birliğine varmayı amaçlayan arama konferansı yönteminde konu ile ilgili yetkin veya doğrudan ilgili kimselerin bir araya gelerek tartıştığı ve ortak akıl için birbirini ikna ettiği bir ortam yaratılması amaçlanmaktadır. Arama konferansının başarısı için çok önemli olan ilkeler arasında aşağıdakiler yer almaktadır (Emery ve Purser, 1996, s.33):

- Açık sistem düşüncesi,
- Konferansa doğru katılımcıların dâhil edilmesi,
- Uzman yönetiminde problem çözmek değil, bulmaca çözmek,
- Demokratik yapı,
- Etkin iletişim ve diyalog için toplantı koşullarının uygun olması ve
- Çatışmaları orantılı bir hale getirmek için ortak zemin arayışı.

Arama konferansı yöntemi, klasik konferanslardan farklı olarak uzlaşmacı ve yaratıcı bir akıl yürütme faaliyeti olarak görülmelidir. Söz konusu akıl yürütme, beyin fırtınası tekniği kullanılarak genelden özele doğru ilerler ve görüş birliğine varıldığında ise sona erer. Arama konferansı yöntemi, toplumsal gelişme (Schafft ve Greenwood, 2003), yükseköğretim planlaması (Jimenez, Escalante ve Aguirre-Vazquez, 1997), eğitim (Bailey ve Dupre, 1992), insan kaynakları gelişiminin geleceği (Dewey ve Carter, 2003), kırsal yenilenme (Whittaker ve Hutchcroft, 2002), kurumsal stratejik planlama, anayasa yapımı (Babüroğlu ve Göker, 2014) gibi pek çok farklı alanda (çeşitli alanlardaki uygulama örneklerine <http://www.aramakonferansi.com/?cat=13> adresinden ulaşılabilir) uygulanabilen bir katılımlı araştırma yöntemidir. Arama konferansı yönteminde ortak akıl arama sürecine dâhil olmak üzere 20-35 arası katılımcı yer alır ve rahat, motive edici ve tecrit edilmiş (sosyal ada) bir ortamda bir araya gelerek nihai sonuca ulaşmaya çalışırlar, konferanslar ortalama 2-2,5 gün sürer (Emery ve Purser, 1996). Konuya veya soruna göre içerik farklılaşsa da, arama konferansı uygulamasında izlenen adımlar şu şekildedir (Arslan, 2010): Değişen dünyanın sorgulanması, geçmiş gözden geçirme, şu anki durumun incelenmesi, ideal gelecek senaryosunun oluşturulması, ortak vizyonun oluşturulması, eylem planının hazırlanması. Arama konferansları bu adımlar çerçevesinde toplu gerçekleşen oturumlar ve küçük grup oturumları ile yürütülür (Emery ve Purser, 1996; Lawson, vd., 2015).

Proje iş paketleri arasında yer alan Çalıştay I-II ve III'te arama konferansı yönteminden yararlanılarak *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* maddeleri üzerinde tartışılması ve uzlaşarak ansiklopedi maddelerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda 2-3 gün sürecek arama konferansı, katılımcıları konuya odaklanmaya ve yaratıcı düşünmeye motive edecek bir ortamda, beyin fırtınası tekniğinden yararlanılarak yürütülecektir.

Diğer taraftan bu çalışmada görev alacak olan proje ekibinin üyeleri pek çok arama konferansı düzenlemiş ve bu yöntemi ve uygulamasını deneyimlemiş kimselerdir. Proje ekibi üyeleri tarafından düzenlenen ve yürütülen arama konferansları listesi Tablo 3'de görülebilir.

Tablo 3: Proje Ekibi Tarafından Düzenlenen Arama Konferansları (Kaynak: <http://www.anatoliajournal.com/aramak>)

	Koordinatör	Ev Sahipleri	Moderatör	Yer	Tarih	Konu	Katılımcı Sayısı	Çıktılar ve Paylaşımı*
1.ATEAK	-Nazmi Kozak -Metin Kozak	-Muğla Üniversitesi TİOYO	İrfan Mısırlı	Muğla	23–26 Nisan 2009	Lisans Düzeyindeki Turizm Programları	62	Lisans düzeyindeki turizm ve otelcilik programlarının sorunları tespit edildi, bu sorunlara çözüm önerileri ortaya konuldu.
2.ATEAK	-Nazmi Kozak -Metin Kozak	-Muğla Üniversitesi TİOYO	İrfan Mısırlı	Muğla	22–25 Nisan 2010	Lisansüstü Düzeylerdeki Turizm İşletmeciliği Programları	38	Lisansüstü düzeylerdeki turizm ve otelcilik programlarındaki öğretim ve araştırmaların düzeyi ve yaşanan sorunlara çözümler önerildi.
3.ATEAK	-Nazmi Kozak -Metin Kozak	-Anadolu Üniversitesi TAUB -Muğla Üniversitesi TAUB	İrfan Mısırlı	Muğla	21–24 Nisan 2011	Disiplin Olarak Turizmin Bilimsel Konumu	37	Turizm alanının bilim dalları içindeki durumu incelendi ve turizmin bilim olma yolunda ilerlediği sonucu paylaşıldı.
4.ATEAK	-Nazmi Kozak -Metin Kozak	-Anatolia: TAD	İrfan Mısırlı	Muğla	27–30 Ekim 2011	Turizm Konulu Akademik Ders Kitapları	35	Turizm ve otelcilik ile ilgili akademik ders kitapları incelendi. Kitapların hazırlanma, editörlük, basım, yayım ve dağıtım sorunları incelendi.
5.ATEAK	-Nazmi Kozak -Metin Kozak	-Anatolia: TAD	İrfan Mısırlı	Antalya	11-14 Nisan 2013	Turizm Alanında Doçentlik Sınavları: Disiplinlerarası Bir Alanda Niteliğin ve Başarının Ölçütleri Neler Olmalı?	37	Turizm alanındaki doçentlik sınavlarında yaşanan sıkıntılara çözümler önerildi.
6.ATEAK	-Nazmi Kozak -Özkan Tütüncü -Metin Kozak	-Anatolia: TAD -Dokuz Eylül Üniversitesi	Özkan Tütüncü	Muğla	17–20 Nisan 2014	Rekreasyon Yönetimi ve Rekreasyon bölümlerinin amacı ne olmalı?	34	Rekreasyon Yönetimi ve Rekreasyon bölümlerinin açılış amaçları incelendi ve bu amaca yönelik işlevsel bir eğitim-öğretim nasıl olması gerektiğine ilişkin sonuçlar ortaya konuldu.
7.ATEAK	-Nazmi Kozak -Zeki Açıköz	-Anatolia: TAD -TAF	İrfan Mısırlı	Antalya	25–28 Şubat 2015	Gastronomi Eğitimi Arama Konferansı	53	Ülkemizdeki gastronomi eğitimi incelendi, var olan sorunlara çözümler önerildi.
8.ATEAK	-Nazmi Kozak -Burhan Mutlu	-Anatolia: TAD -TÜRSAB OABYK	İrfan Mısırlı	Ankara	8–9 Mayıs 2015	Turizmde Personel İstihdamı Akademi- Sektör İşbirliği	42	Turizm ve otelcilik bölüm ve programlarından mezun olanların istihdam sorunları incelendi ve sektörün mezunlardan beklentilerinden neler olduğu belirlendi.
9.ATEAK	-Nazmi Kozak	-Anatolia: TAD -Kastamonu	İrfan Mısırlı	Kastamonu	7–9 Nisan 2016	Turist Rehberliği Eğitimi	50	Ülkemizdeki turizm rehberliği bölüm ve programlarının durumu, sorunları incelendi

	-Saim Ateş -Metin Kozak -Canan Tanrısever	Üniversitesi TF						ve sorunlara çözümler önerildi.
10.ATEAK	-Nazmi Kozak -Özlem Sürücü -Metin Kozak	-Anatolia: TAD -Sinop Üniversitesi TİOYO	İrfan Mısırlı	Sinop	22–25 Eylül 2016	Örgün ve Yaygın Eğitimde Eko-Turizm Bilincinin Geliştirilmesi	45	Ülkemizde eko-turizmin geliştirilmesi ilişkin nelerin yapılması gerektiği analiz edildi.
11.ATEAK	-Nazmi Kozak -Seden Edgü -Metin Kozak	-Anatolia: TAD -Kapadokya MYO	İrfan Mısırlı	Nevşehir	9–10 Aralık 2016	Turizm Sektöründeki Krizin Kapadokya Eksenindeki Yönetimi	45	Son dönemde ülke ve Kapadokya yöresinde yaşanan sektörel krizin aşılması için nelerin yapılması gerektiği incelendi.
Kısaltmalar	ATEAK: Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı TİOYO: Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu TF: Turizm Fakültesi TAUB: Turizm Araştırma ve Uygulama Birimi TAD: Turizm Araştırmaları Dergisi				TAF: Türkiye Aşçılar Federasyonu TÜRSAB: Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği OABYK: Orta Anadolu Bölge Yürütme Kurulu *: Tüm Arama Konferanslarında web sitesi kullanılmış, sonuç bildirgesi ve basılı ve elektronik ortamda konferans kitapçığı yayınlanmıştır.			

6. PROJE YÖNETİMİ, EKİP VE ARAŞTIRMA OLANAKLARI

6.1 PROJE YÖNETİMİ

6.1.1. YÖNETİM DÜZENİ (İş Paketleri (İP), Görev Dağılımı ve Süreleri)

Projede yer alacak başlıca iş paketleri, her bir iş paketinin kim/kimler tarafından ne kadarlık bir zaman diliminde gerçekleştirileceği hakkındaki bilgiler aşağıda yer alan **İş-Zaman Çizelgesi** doldurularak verilmelidir. Her bir iş paketinde görev alacak personelin niteliği (yürütücü, araştırmacı, danışman, bursiyer, yardımcı personel) belirtilmelidir. Gelişme ve sonuç raporu hazırlama aşamaları proje çalışmalarına paralel olarak yürütülmeli ve ayrı bir iş paketi olarak gösterilmemelidir.

İP 1: Proje ekibi tarafından *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak maddelere ilişkin ana konu başlıkları ve alt başlıklar ile ilgili bir ön çalışma yapılması

Türkiye Turizm Ansiklopedisi'nde yer alacak maddelere ilişkin olası konu başlıkları ve alt başlıkların belirlenmesi amacıyla bir ön çalışma yapılması planlanmaktadır. Bu amaçla proje ekibi üyeleri, öncelikle uluslararası alanda yayınlanmış turizm ansiklopedisi çalışmaları, kitaplar, sözlükler, kütüphane katalogları ve diğer kaynaklar çerçevesinde bireysel çalışma yapacaklardır. Ardından ekip, çevrimiçi ortamda bir araya gelerek konu başlıkları ve alt başlıklar üzerine tartışacaktır.

- **Hedef:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak ana konu başlıklarının belirlenmesi
- **Beklenen Çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak ana konu başlıkları
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** Üç ay.
- **Yer:** Ankara.
- **Bütçe Kalemleri:**
  - ✓ Proje ekibinin seyahat, konaklama, harcırah giderleri.

İP 2: ÇALIŞTAY I ve II: Proje ekibi tarafından belirlenen ana konu başlıkları ve alt başlıkların lisansüstü öğrenciler ile tartışılması ve üzerinde çalışılması

Yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile Ankara ve İzmir'de birer günlük iki çalıştay (Çalıştay I ve II) yapılacak ve birinci aşamada belirlenen olası konu başlıkları altına girebilecek maddeler üzerine çalışılacaktır.

- **Hedef:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak ana konu başlıklarının gözden geçirilmesi ve bu başlıklar altında yer alabilecek alt başlıkların belirlenmesi
- **Beklenen Çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak ana konu başlıkları, alt başlıklar ve olası ansiklopedi maddeleri
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** İki ay
- **Yer:** Ankara: Gazi Üniversitesi ve İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi
- **Bütçe Kalemleri:**
  - ✓ Çalıştay organizasyonu için hizmet alımı
  - ✓ Proje ekibinin seyahat, konaklama ve harcırah giderleri

İP 3: ÇALIŞTAY III: Turizm alanında çalışan akademisyenlerin katılımı ile *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak ana konu başlıkları, alt başlıklar ve maddelerin son haline getirilmesi

Turizm alanında çalışan akademisyenler ile iki günlük konaklamalı (otel) ve arama konferansı yönteminin kullanılacağı bir çalıştay gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu çalıştayda konu başlıkları ile maddeler üzerine çalışılacak ve *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak konu başlıkları ve maddelere son hali verilecektir. Çalışmaya 35-40 akademisyen ile proje ekibi katılacaktır.

- **Hedef:** Konu başlıkları ve maddelere son halinin verilmesi.
- **Beklenen Çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde alacak konu başlıkları ve maddeler.
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** Üç gün (6. ay).
- **Yer:** Ankara.
- **Bütçe Kalemleri:**
  - ✓ Çalıştay organizasyonu için hizmet alımı
  - ✓ Proje ekibinin seyahat, konaklama ve harcırah giderleri

İP 4: Ansiklopedi madde yazarlarının belirlenmesi ve maddelerin yazımı için yazar atamalarının yapılması

İP 4.1. Madde yazarlarının belirlenmesi

Çalıştay III'de akademisyenlerin de katılımıyla ortaya çıkarılan ansiklopedi konu başlıkları ve maddelerin yazımı ile ilgili istekler kabul edilecektir. Bu isteklere göre *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde madde yazmak isteyen yazarlar belirlenmiş olacak ve öneriler doğrultusunda eksik olan maddeler de ansiklopediye eklenecektir.

- **Hedef:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* maddelerini yazmaya istekli yazarların tespit edilmesi.
- **Beklenen Çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* maddeleri ve madde yazmak isteyen yazarların listesi.
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** İki ay

İP 4.2: Maddelerin yazımı için yazarların atanması

Ansiklopedi maddeleri, maddelerin yazım formatları ve madde yazmak isteyen kişilerin belirlenmesinden sonra *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde alacak her madde için yazar belirlenecektir. Öncelikle istekli olan yazarlardan (İP 4) başlanacak ve gerektiğinde konu ile ilgili kişilere teklif götürülecektir.

- **Hedef:** Belirlenen her ansiklopedi maddesi için yazar atanmasının yapılması
- **Beklenen Çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* maddeleri ve yazarlarının listesi
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** İki ay

İP 5: Ansiklopedi maddelerinin yazım formatının belirlenmesi ve yazarlara aktarılması

İP 5.1. ÇALIŞTAY IV: Maddelerin yazım formatının belirlenmesi

Ansiklopedi maddesi yazma deneyimi olan kişiler ile birlikte maddelerin yazım formatının (maddedeki kelime sayısı, kaynakça sayısı vb.) tartışılacağı ve belirleneceği iki günlük, konaklamalı bir çalıştay (Çalıştay IV) yapılması planlanmaktadır. Çalıştaya proje ekibi ile birlikte 20 kişi katılacaktır.

- **Hedef:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* maddelerinin yazım formatının belirlenmesi
- **Beklenen Çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi* maddelerinin yazım formatı ile ilgili yönerge
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** Üç gün (11. ay)
- **Yer:** Antalya
(*Bu yöreye ulaşımın kolay ve ucuz olması ve uygun konaklama olanaklarının olması dolayısıyla Antalya tercih edildi*)
- **Bütçe Kalemleri:**
  - ✓ Çalıştay organizasyonu için hizmet alımı
  - ✓ Proje ekibinin seyahat, konaklama ve harcırah giderleri

İP 5.2. ÇALIŞTAY V-VI-VII-VIII-IX: Ansiklopedi maddeleri yazarlarına madde yazma formatının aktarılması

Bu aşamada *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nde yer alacak maddeler için atanan yazarlara ansiklopedi maddelerini nasıl yazacakları İP 5'te belirlenen format çerçevesinde anlatılacaktır. Bu amaçla farklı şehirlerde altı adet, birer günlük çalıştay (Çalıştay V-VI-VII-VIII-IX) düzenlenecektir. Çalıştaylar Adana, Afyonkarahisar, İstanbul, İzmir ve Nevşehir düzenlenecek, bu sayede hem turizm akademisyenlerinin yoğun olarak bulunduğu bu şehirlerdeki hem de yakın çevredeki yazarların çalıştaya katılımı kolay ve mümkün olacaktır. Çalıştaylara gerçekleştirildiği şehirlerden katılan yazarlar bir günlük seminere katılacak ve konaklama yapmayacaktır. Ancak çevre şehirlerden gelecek yazarlar ve proje ekibi için her bir çalıştayda 35 kişilik konaklama ve seyahat olanağı sağlanacak, bu şekilde toplamda 210 yazarın konaklama ve seyahat gideri de proje çerçevesinde karşılanmış olacaktır.

- **Hedef:** Ansiklopedi yazım bilgi ve formatlarının madde yazarlarına seminer yoluyla aktarılması
- **Beklenen Çıktı:** Ansiklopedi maddelerinin hatasız yazımının sağlanması
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** Bir gün (iki geceleme) (Üç ay)
- **Yer:** Adana, Nevşehir, Antalya, İzmir, İstanbul, Ankara
- **Bütçe Kalemleri:**
  - ✓ Çalıştay organizasyonu için hizmet alımı
  - ✓ Proje ekibinin seyahat, konaklama ve harcırah giderleri.

İP 6: Yazılan ansiklopedi maddelerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve derlenmesi

İP 6.1. Yazılan maddelerin incelenmesi ve uygun olanların kabulü

Bu iş paketinde yazılan maddelerin incelenmesi, gerekli düzeltmelerin yapılması için yazarlara gönderilmesi ve uygun olanların kabulünün yapılması planlanmaktadır.

- **Hedef:** Yazılan ansiklopedi maddelerinin incelenerek içerik olarak son hale getirilmesi.
- **Beklenen Çıktı:** Yazılmış ansiklopedi maddeleri.
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** Altı ay.

İP 6.2. Kabul edilen maddelerin edit edilmesi ve derlenmesi

- Bu iş paketinde kabul edilen maddelerin yazımlarının gözden geçirilecek ve derlenecektir.
- **Hedef:** Ansiklopedi maddelerinin ve *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nin içerik olarak hazırlanması.
- **Beklenen çıktı:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nin basım aşamasından önceki haline getirilmesi.
- **Kimler yapacak?:** Proje ekibi
- **Süre:** Beş ay
- **Yer:** Antalya.
- (Bu yöreye ulaşımın kolay, ucuz olması ve uygun konaklama olanaklarının olması dolayısıyla Antalya tercih edilmiştir.)
- **Bütçe kalemleri:** -
  - ✓ Proje ekibinin seyahat, konaklama ve harcırah giderleri

İP 6.3 Türkiye Turizm Ansiklopedisi'nin son haline getirilmesi ve basılması

Türkiye Turizm Ansiklopedisi'nin biçimsel düzeltmeleri yapılarak basılması planlanmaktadır.

- **Hedef:** *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*'nin basılması
- **Beklenen Çıktı:** Basılı halde *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*
- **Kimler yapacak?:** Proje koordinatörünün kontrolünde basım firması
- **Süre:** Beş ay
- **Bütçe kalemleri:**
  - ✓ Ansiklopedinin mizanpajı,
  - ✓ Basımı,
  - ✓ Üniversite kütüphanelerine kargo ile gönderilmesi.

6.1.2. BAŞARI ÖLÇÜTLERİ VE RİSK YÖNETİMİ

Projenin tam anlamıyla başarıya ulaşmış sayılabilmesi için **İş-Zaman Çizelgesinde** yer alan her bir ana iş paketinin hedefi, başarı ölçütü (ne ölçüde gerçekleşmesi gerektiği) ve projenin başarısındaki önem derecesi aşağıdaki **Başarı Ölçütleri Tablosu**'nda belirtilmelidir.

BAŞARI ÖLÇÜTLERİ TABLOSU

İP No	İş Paketi Hedefi	Başarı Ölçütü (%, sayı, ifade, vb.)	Projenin Başarısındaki Önemi (%)
İP 1	Ansiklopedide yer alacak ana konu başlıklarının belirlenmesi	15-20 arası ana konu başlığının belirlenmesi	%5
İP 2	Ansiklopedide yer alacak ana konu başlıklarını gözden geçirilmesi ve bu başlıklar altında yer alabilecek alt başlıkların belirlenmesi	10-15 arası ana konu başlığı ve her ana konu başlığı için 5-10 arası alt konu başlığının belirlenmesi	%10
İP 3	Ansiklopedi konu başlıkları ve maddelerine son halinin verilmesi	10-15 arası ana konu başlığı ve 5-10 arası alt konu başlığı altında yer alacak 1500-2000 arası maddenin belirlenmesi	%20
İP 4.1	Belirlenen ansiklopedi maddelerini yazmaya istekli yazarların tespit edilmesi	200-300 yazarın madde yazmaya istekli olması	%5
İP 4.2	Belirlenen her ansiklopedi maddesi için yazar atamasının yapılması	500-600 yazarın madde yazmak üzere görevlendirilmesi	%10
İP 5.1	Ansiklopedi maddelerinin yazım formatının belirlenmesi	Üç madde grubunun belirlenmesi. Birinci grup maddeler için 500 kelime ve 5 kaynak kullanımı İkinci grup maddeler için 750 kelime ve 8 kaynak kullanımı Üçüncü grup maddeler için 1000 kelime ve 10 kaynak kullanımı	%10
İP 5.2	Ansiklopedi yazım bilgi ve formatlarının madde yazarlarına aktarılması	500-600 arası yazara yazım formatın anlatılması	%10
İP 6.1	Yazılan ansiklopedi maddelerinin incelenmesi	1500-2000 ansiklopedi maddesinin incelenmesi	%15
İP 6.2	Ansiklopedinin hazırlanması	1500-2000 ansiklopedi maddesinin derlenmesi	%5
İP 6.3	Ansiklopedinin son haline getirilmesi basılması	3000-4000 sayfalık, 3-4 ciltlik ansiklopedinin basılması	%10

Projenin başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek riskler ve bu risklerle karşılaşıldığında projenin başarıyla yürütülmesini sağlamak için alınacak tedbirler (**B Planı**) ilgili iş paketleri belirtilerek ana hatlarıyla aşağıdaki **Risk Yönetimi Tablosu**'nda ifade edilmelidir.

RİSK YÖNETİMİ TABLOSU (*)

İP No	En Önemli Risk(ler)	B Planı
4	Türkiye Turizm Ansiklopedisi için madde yazmaya istekli kişilerin ve atanmış yazar sayısının yetersiz olması	Duyurular arttırılacak ve belirli kişilere teklif götürülecek. Eğer yine de sayı yetersiz kalırsa var olan yazarların yazdığı madde sayısı arttırılacak.

5	Madde yazım formatının anlaşılması	Madde yazım formatı ile ilgili bir yönerge oluşturularak yazarlara gönderilecek. Ayrıca yazarlara madde yazım formatı ile ilgili danışmanlık yapılacak.
6	Yazılan ansiklopedi maddelerinin istenen formatta olmaması Format ve içerik olarak yetersiz kalan ansiklopedi maddelerinin sayısının fazla olması	Ansiklopedi maddeleri istenilen formata gelene kadar yazarlarla çalışılacak. Yine de istenilen formatta olmazsa proje ekibi tarafından madde planlanan formata getirilecek. Format ve içerik olarak yetersiz kalan ansiklopedi maddeleri için yeni yazarlar atanacak ve proje ekibi tarafından bu maddeler ile ilgili çalışılacak.
6	Madde yazarlarının kendi maddeleri ile ilgili yazımları zamanında teslim etmemeleri	Bu durumda, ilgili maddeler için ikinci bir yazar atanacaktır.

6.2. PROJE EKİBİ

6.2.1. PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN DİĞER PROJELERİ VE GÜNCEL YAYINLARI

Proje yürütücüsünün TÜBİTAK, üniversite ya da diğer kurum/kuruluşların desteği ile tamamlamış olduğu projeler ile şu sırada yürütmekte olduğu veya destek almak için başvurduğu projeler hakkında aşağıdaki tablolarda yer alan bilgiler verilmelidir. Proje değerlendirme süreci sırasında destek kararı çıkması ve/veya yeni bir başvuru daha yapılması durumunda derhal TÜBİTAK'a yazılı olarak bildirilmelidir.

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN TÜBİTAK DESTEKLİ PROJELERİ (*)

Proje No	Projedeki Görevi	Proje Adı	Başlama-Bitiş Tarihi	Destek Miktarı (TL)
-	-	-	-	-

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN DİĞER PROJELERİ (DPT, BAP, FP6-7 vb.) (*)

Proje No	Projedeki Görevi	Proje Adı	Başlama-Bitiş Tarihi	Destek Miktarı (TL)
129E152 Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri destekli	Yürütücü	Türkiye Turizmi Sözlü Tarih Araştırması	Başlama Tarihi - 17.12.2012 Bitiş tarihi: 17. 12. 2015	464.661,00

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN SON 5 YILDA YAPTIĞI YAYINLAR

Yazar(lar)	Makale / Kitap Başlığı	Dergi / Yayıncı	Cilt/Sayı/Sayfa	Tarih
Metin Kozak – Nazmi Kozak (Editörler)	Tourist Behaviour: An International Perspective	İngiltere: CABI		2016
Özel, Çağıl Hale-Kozak, Nazmi	An Exploratory Study of Resident Perceptions toward the Tourism Industry in Cappadocia: A Social Exchange Theory Approach,	Asia Pacific Journal of Tourism Research.		2017
Metin Kozak – Nazmi Kozak (Editörler)	Tourism and Hospitality Management	İngiltere: Emerald		2016
Kozak, Nazmi ve Kozak, Metin (Editörler)	Tourism Development	İngiltere: Cambridge Scholars Publishing		2015
Kozak, Metin ve Kozak, Nazmi (Editörler)	Tourism Economics	İngiltere: Cambridge Scholars Publishing		2015
Kozak, Metin ve Kozak, Nazmi (Editörler)	Destination Marketing	İngiltere: Routledge		2015

N. Kozak (Editör)	Geçmişten Günümüze Türkiye’de Turizm	Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı		2015
M. Kozak, N. Kozak	An analysis of postgraduate tourism education in Turkey	European Journal of Tourism Research	8: 143-147	2014
N. Kozak, S. Evren	Bibliometric analysis of tourism and hospitality related articles published in Turkey	Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research	25 (1)	2014
N. Kozak	Türkiye Akademik Dergiler Rehberi-2014	Ankara: Detay Yayıncılık		2014
Kozak, N. (Editör).	Dünden Bugüne Eskişehir’deki 14 İşletmenin Öyküsü	Eskişehir: Tepebaşı Belediyesi Yayınları		2014
N. Kozak, M. Kozak (Editörler)	Aspect of Tourist Behavior	İngiltere: Cambridge Scholars		2013
Kozak, N. ve Kozak. M., Editörler	Tourism Research: An Interdisciplinary Perspective	İngiltere: Cambridge Scholars		2013
N. Kozak ve Ç. H. Kayar	Motive based segmentation of the cultural tourism market: A study of Turkish domestic tourists	Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism	13(3):165-186	2012
N. Kozak, Şavaş Evren	Eskişehir’in Çekicilik Faktörlerinin Günübürlük Ziyaretçilerin Bakış Açılıyla Değerlendirilmesi	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	23(2): 220-232	2012
N. Kozak ve D. Çiçek	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi’nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili	Türk Kütüphaneciliği Dergisi	26(4)	2012
N. Kozak ve Ç. H. Özel	Turizm Pazarlaması Alanının Bibliyometrik Profili (2000-2010) ve Bir Atf Analizi Çalışması	Türk Kütüphaneciliği Dergisi	26(4)	2012
N. Kozak – S. Evren	Eskişehir’in Çekici Faktörlerinin Günübürlük Ziyaretçilerin Bakış Açılıyla Değerlendirilmesi	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	23(2): 220-232	2012
N. Kozak – M. Kozak (Editörler)	Sustainability of Tourism: Cultural and Environmental Perspectives,	İngiltere: Cambridge Scholars		2011
Metin Kozak – Nazmi Kozak (Editörler)	Sustainability of Tourism: Cultural and Environmental Perspective	İngiltere: Cambridge Scholars		2011

6.2.2. PROJE EKİBİNİN ÖNERİLEN PROJE KONUSU İLE İLGİLİ PROJELERİ

Proje ekibinin (proje yürütücüsü, araştırmacı, danışman) TÜBİTAK’a, herhangi bir kamu kurum ve kuruluşuna veya Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara dayalı olarak sağlanan fonlara sunulmuş olup öneri durumunda olan, yürüyen veya sonuçlanmış benzer konudaki projeleri varsa bu projeler hakkındaki bilgiler ve önerilen projeden ne gibi farkları olduğu aşağıdaki tabloda belirtilmelidir.

PROJE EKİBİNİN ÖNERİLEN PROJE KONUSU İLE İLGİLİ PROJELERİ (*)

Adı ve Soyadı	Projedeki Görevi	Proje Adı	Başlama-Bitiş Tarihi	Önerilen Projeden Farkı
Nazmi Kozak	Proje Yürütücüsü	Türkiye Turizmi Sözlü Tarih Araştırması	Başlama Tarihi –17.12.2012 Bitiş tarihi: 17. 12. 2015	İlk proje sözlü tarih çalışması olup, önerilen proje turizmle ilgili ansiklopedik bir çalışmadır. Ansiklopedi yazımında özellikle turizmle ilgili kurum/kuruluşlarla ilgili madde yazımında önceki proje bulgularından da yararlanılacaktır.

6.3. ARAŞTIRMA OLANAKLARI

Bu bölümde projenin yürütüleceği kurum/kuruluş(lar)da var olup da projede kullanılacak olan altyapı/ekipman (laboratuvar, araç, makine-teçhizat vb.) olanaklar aşağıdaki tabloda belirtilmelidir.

MEVCUT ARAŞTIRMA OLANAKLARI TABLOSU

Mevcut Altyapı/Ekipman Türü, Modeli (Laboratuvar, Araç, Makine-Teçhizat vb.)	Mevcut Olduğu Kurum/Kuruluş	Projede Kullanım Amacı
Kamera (Panasonic, HDC-HS900 EGK)	Anadolu Üniversitesi	Proje sürecinde görüntü kaydetmek
Kamera (Canon, XF 100)	Anadolu Üniversitesi	Proje sürecinde görüntü kaydetmek
Fotoğraf makinası (Canon, E OS 1100D)	Anadolu Üniversitesi	Proje etkinliklerinde fotoğraf çekmek
Ses Kayıt Cihazı (OLYMPUS, VN 8600)	Anadolu Üniversitesi	Proje etkinliklerinde ses kaydetmek
Masaüstü tarayıcı (Profesyonel 600DPI.HP, L2722-64001)	Anadolu Üniversitesi	Gerekli belge ve yayınları taramak
Nvivo 10	Anadolu Üniversitesi	Nitel veri analizi yazılımı
MS Office 2016	Anadolu Üniversitesi	Ofis yazılımları
Üniversite tarafından üye olunan veritabanlarından ve üniversite kütüphanesindeki kaynaklardan faydalanılacaktır.	Anadolu Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi	Literatür taraması ve doküman incelemesi
Dizüstü Bilgisayar, Toshiba TECRA GMR3103800TR0	Anadolu Üniversitesi	Literatür taraması, veri analizi, raporlama
ASUS ET2311 Non-Touch Series Tümleşik Bilgisayar	Anadolu Üniversitesi	Literatür taraması, veri analizi, raporlama
SONY ICD-PX240 Ses Kayıt Cihazı	Anadolu Üniversitesi	Yedek Ses kayıt Cihazı

7. YAYGIN ETKİ

7.1. PROJEDEN BEKLENEN YAYGIN ETKİ

Proje başarıyla gerçekleştirildiği takdirde projeden elde edilmesi öngörülen/beklenen yaygın etkilerin (bilimsel/akademik, ekonomik/ticari/sosyal, araştırmacı yetiştirilmesi ve yeni projeler oluşturulması) neler olabileceği diğer bir ifadeyle projeden ne gibi çıktı, sonuç ve etkilerin elde edileceği kısa ve net cümlelerle aşağıdaki tabloda belirtilmelidir.

PROJEDEN BEKLENEN YAYGIN ETKİ TABLOSU

Yaygın Etki Türleri	Projede Öngörülen/Beklenen Çıktı, Sonuç ve Etkiler
Bilimsel/Akademik (Makale, Bildiri, Kitap)	<ul style="list-style-type: none"> Proje sonunda ortaya <i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi</i> isimli en az üç ciltlik bir eserin ortaya çıkması projenin en önemli çıktısı olacaktır. Turizm alanının bilimsel gelişiminde önündeki en önemli engel alanının sınırlarının kesin olarak belirlenememesidir. Bu çalışma turizm alanının bilimsel ölçütlere göre herkesin üzerinde mutabık kalacağı bir şablonunu açıklamalı olarak ortaya çıkaracak olmasıdır. Böylelikle turizmin bilimsel gelişimi yolundaki en önemli engel ortadan kaldırılmış olacaktır. Dünyada örneklerinden epey kapsamlı <i>Türkiye'de Turizm Ansiklopedisi</i> başlığı altında kapsamlı bir akademik çalışma ülkemizde de hazırlanacak olması, bu çalışmanın turizm yazını ve uygulaması bakımından önemini ortaya koymaktadır. Proje sonunda ansiklopedi yazma sürecini anlatan nitel ağırlıklı iki makalenin uluslararası indeksli dergilerde yayımlanması hedeflenmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> Turizm Ansiklopedisi gibi çalışmaların bir akademik çalışma dalının gelişmesine olan katkısı ile ilgili farkındalık yaratılmış olacaktır. Proje ile turizm alanında çalışan akademisyen ve lisansüstü öğrencilerin ansiklopedi maddesi yazma yeteneklerinin geliştirilmesi sağlanmış olacaktır. <i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi</i>, turizm dışındaki diğer alanlar için de bir örnek olacak ve diğer alanların ansiklopedi yazma girişimlerinde rehber kaynak olarak ele alınacaktır. Unutulmakta olan turizmle ilgili kişi, kurum/kuruluş ve olaylar ile açıklama ve tanımlarında ansiklopedi maddesi olarak kayıt altına alınmış olacaktır. Akademisyen ve öğrencilerin hazırladıkları çalışmalarda ve kitaplarda farklı anlamlarda kullanılan çok sayıdaki turizmle ilgili kavramın tanımı ve açıklamalarında tekdüzelik sağlanmış olacaktır.
Ekonomik/Ticari/Sosyal (Ürün, Prototip Ürün, Patent, Faydalı Model, Üretim İzni, Çeşit Tescili, Spin-off/Start-up Şirket, Görsel/İşitsel Arşiv, Envanter/Veri Tabanı/Belgeleme Üretimi, Telif Konu Olan Eser, medyada Yer Alma, Fuar, Proje Pazarı, Çalıştay, Eğitim vb. Bilimsel Etkinlik, Proje Sonuçlarını Kullanacak Kurum/Kuruluş, vb. diğer yaygın etkiler)	<ul style="list-style-type: none"> <i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi</i>, uzun yıllar hem turizm hem de turizm ile ilgili çalışma alanlarında (iktisat, işletme, iletişim, coğrafya, eğitim, sosyoloji vb.) kullanılacak bir eser olacaktır. Bu nedenle, etkisi uzun yıllar sürebilecek ve turizm ile birlikte diğer uygulama alanlarını da etkileyebilecektir. <i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi'nin</i> hazırlanması diğer alanlara örnek teşkil etmesinin yanı sıra, turizm alanıyla ilgili derli toplu bir referans kaynağı olacaktır. Turizm alanının akademik gelişimine katkıda bulunarak, turizmin disipliner gelişimine önemli oranda katkıda bulunacaktır.
Araştırmacı Yetiştirilmesi ve Yeni Proje(ler) Oluşturma (Yüksek Lisans/Doktora Tezi, Ulusal/Uluslararası Yeni Proje)	<ul style="list-style-type: none"> Projede bursiyer olarak görev alacak olan doktora öğrencileri <i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi</i> gibi bir çalışmanın içinde yer alarak bir ansiklopedinin nasıl ortaya çıkarılacağını öğreneceklerdir. Diğer taraftan proje ekibinin diğer üyeleri ile birlikte bursiyerler turizm yazını içinde yer alan çok sayıda ansiklopedi, kitap, makale vb kaynağa ulaşacak ve inceleyeceklerdir. Bu ise beraberinde alana ilişkin kapsamlı bir bilgi edinmeyi ve bütüncül bir bakış açısı kazanmayı getirecektir. Bu çalışma ile turizm alanında çalışan akademisyen ve lisansüstü öğrencilerin ansiklopedi maddesi yazma yetilerinin gelişmesine katkıda bulunacaktır.

7.2. PROJE ÇIKTILARININ PAYLAŞIMI VE YAYILIMI

Proje faaliyetleri boyunca elde edilecek çıktıların ve ulaşılabilecek sonuçların ilgili paydaşlar ve potansiyel kullanıcılara ulaştırılması ve yayılmasına yönelik yapılacak toplantı, çalıştay, eğitim, web sitesi, vb. ne tür faaliyetler yapılacağı aşağıdaki tabloda belirtilmelidir.

PROJE ÇIKTILARININ PAYLAŞIMI VE YAYILIMI TABLOSU (*)

Faaliyet Türü (Toplantı, Çalıştay, Eğitim, Web sayfası vb.)	Paydaş / Potansiyel Kullanıcılar	Faaliyetin Zamanı ve Süresi
<i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi</i>	Turizm ve yakın alanlarda faaliyet gösteren akademisyenler, öğrenciler ve uygulamacılar	30. ay
Web sayfası	<i>Türkiye Turizm Ansiklopedisi</i> projesi ile ilgili herkes	1.-30. Aylar
Hazırlanacak turizm kavramsal dizininin turizmle ilgili dokümantasyon merkezleri ile ihtisas kütüphanelerine ulaştırılması	Dokümantasyon merkezleri ve kütüphaneler aracılığı ile tüm paydaşlar	30.ay
Turizm kavramsal dizininin bu alanda kitap ve araştırma yapacak araştırmacıların kullanımına açılması	Araştırmacılar	30. ay

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

BAŞVURU FORMU EKLERİ

EK-1: KAYNAKLAR

EK-2: BÜTÇE VE GEREKÇESİ